

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA
KÖZNEVELÉSÉRT FELELŐS HELYETTES ÁLLAMTITKÁR

Iktatószám: 14491-1/2017/KOZNEVIG

Hiv. szám: -
Ügyintéző: Borosán Beáta
Iglódi Enikő
Melléklet: -

Horváth Gábor részére
elnök

hge@klgbp.hu

Tárgy: Két tanítási nyelvű iskolák vonatkozásában tett észrevételekkel kapcsolatos tájékoztatás.

Tisztelt Elnök Úr!

Észrevételeiből készített rövid összefoglalójukat, valamint Pölöskei Gáborné, szakképzésért és felnőttképzésért felelős helyettes államtitkár asszony részére megküldött levelének másolatát megkaptam. Az Ön által feltett kérdések vonatkozásában folyamatosan egyeztetünk a Nemzetgazdasági Minisztérium illetékes szakterületével is. A köznevelési szakterületet érintő kérdésekkel kapcsolatosan az alábbi választ adom.

1. Minőségi kritériumok módosítása

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 136. szakaszát a 20/2016. (VIII. 24.) EMMI rendelet 15. §-a az alábbiak szerint módosította:

„48. A két tanítási nyelvű gimnáziumi, szakgimnáziumi nevelés-oktatás feltételei

136. § (1) Két tanítási nyelvű nevelés-oktatás adott célnyelvből abban a gimnáziumban, szakgimnáziumban folytatható, amelyik három egymást követő tanév átlagában megfelel annak a feltételnek, hogy a két tanítási nyelvű nevelés-oktatásban érettségi vizsgabizonyítványt szerzett gimnáziumi tanulók kilencven százaléka, a szakgimnáziumi tanulók nyolcvan százaléka a célnyelvből rendelkezik a KER szerinti B2 szintű nyelvtudást igazoló érettségi vizsgaeredménnyel vagy államilag elismert nyelvvizsgával.

(2) Amennyiben a gimnázium, a szakgimnázium az (1) bekezdésben foglaltaknak nem felel meg, új két tanítási nyelvű nevelés-oktatásra a mérések eredményének nyilvánosságra hozatalát követő évben kezdődő tanévben a kezdő évfolyamára nem hirdethet felvételt.

(3) Az (1) bekezdésben foglalt feltétel teljesülését egy intézményben célnyelvenként, az adott célnyelvet egy évfolyamon tanulók összesített eredménye alapján kell vizsgálni.

(4) Két tanítási nyelvű nevelés-oktatás abban az intézményben indítható, amelyben az (1) bekezdés szerinti feltételt az idegen nyelv tekintetében teljesítik.

(5) Az (1) bekezdésben foglalt feltétel teljesülését egy intézményben célnyelvenként, az adott célnyelvet egy évfolyamon tanulók összesített eredménye alapján a fenntartónak kell évente vizsgálnia, és a feltétel nem teljesülése esetén a (2) bekezdés szerinti intézkedést megtennie.

(6) Fenntartóváltás esetén az (1) bekezdés szerinti feltételt csak a fenntartóváltás évét követő évtől, felmenő rendszerben kell alkalmazni.”

Levelükben jelzett módosítás megtörtént, fenntartóváltás esetén a fenntartóváltás évét követően kell a szabályokat alkalmazni.

2. Szakmai érettségi vizsga

A szakgimnáziumi tanulók érettségije esetén az ötödik vizsgatárgy szabad választására irányuló kérelemmel összefüggésben a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 2012. január 1-jén hatályba lépett szövege szerint a szakmai érettségi végzettség a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott kötelező közismereti érettségi vizsgatárgyakból és a szakközépiskola ágazata szerinti kötelező szakmai vizsgatárgyból álló érettségi vizsgával megszerezhető végzettség, amely az Országos Képzési Jegyzékről szóló kormányrendeletben meghatározottak szerint munkakör betöltésére képesít. (2. § 40. pont)

Ezzel összhangban a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény szakközépiskolára vonatkozó, 2013. szeptember 1-jén hatályba lépett rendelkezése szerint a szakközépiskolában az Országos Képzési Jegyzékről szóló kormányrendeletben meghatározott ágazatokban tehető munkakör betöltésére képesítő szakmai érettségi vizsga. [12. § (2) bekezdés]

A szakgimnáziumokra (korábban szakközépiskolákra) vonatkozóan tehát már 2012/2013-ban meghatározásra került az ötödik, ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy kötelezősége, így a 2013. szeptember 1-jétől kezdődően és a további tanévekben a szakközépiskolai képzésüket megkezdő tanulókra már e szabályok vonatkoztak.

Ehhez igazodóan a szakképzési kerettantervekről szóló 14/2013. (IV. 5.) NGM rendelet 2013. április 6-ától helyezte hatályba az ágazati szakmai érettségi vizsgatárgyakra felkészítést nyújtó szakképzési kerettanterveket, amelyek alkalmazása 2013. szeptember 1-jétől vált felmenő rendszerben kötelezővé.

Előzőek alapján tehát a szakközépiskolai tanulmányaikat 2013 szeptemberében és a későbbi tanévekben megkezdő – ma szakgimnáziumi – tanulók szakmai tanulmányaikat már a kötelező ágazati szakmai érettségi vizsgára felkészülés jegyében, a kötelező ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy szakmai tartalmához igazodó kerettantervek szerint folytatták.

Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: Vizsgaszabályzat) foglaltak szerint az érettségi vizsgát mindig az adott vizsgaidőszakban érvényes vizsgakövetelmények szerint kell letenni. [12. § (5) bekezdés]

Ezen, a jogszabály bevezetésétől élő érettségi alapelv, továbbá az előzőekben hivatkozott – az ágazati szakmai érettségi vizsga kötelezőségére vonatkozó, 2012/2013-as – törvényi előírások érvényesülése érdekében az elmúlt év során megtörténtek a szükséges további jogszabály módosítások, amelynek eredményeképpen a 2016/2017. tanév május-júniusi vizsgaidőszakától kötelezővé válik a szakgimnáziumokban ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy letétele.

A fenti folyamattól eltérő, azt jelentősen módosító rendelkezések – figyelemmel arra, hogy az elmúlt tanévek során a szakmai felkészítés ezen ágazati szakmai érettségi vizsgatárgyak kerettantervei alapján történt – csak a diákok eddigi szakmai felkészülésének, tanulmányi eredményeinek súlyos kockázatásával valósulhatnak meg, amelynek lehetőségét semmiképpen nem lehet megengedni.

3. Történelem érettségi vizsga célnyelven

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma álláspontja szerint a két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelvének kiadásáról szóló 4/2013. (I. 11.) EMMI rendelet (a továbbiakban: Irányelv) és a Vizsgaszabályzat szakaszai harmóniában állnak egymással, hiszen az Irányelv kimondja, hogy a két tanítási nyelvű középiskola legalább két évig célnyelven biztosítja azoknak a tantárgyaknak a tanítását, amelyekből az iskola helyi tanterve alapján, továbbá a jogszabályban meghatározottak szerint célnyelven érettségi vizsgát lehet tenni. Emellett a két tanítási nyelvű középiskolának biztosítania kell, hogy a tanulók a célnyelvből emelt szinten és a célnyelven tanított tantárgyakból az iskola helyi tanterve alapján az érettségi vizsga követelményeire közép- és emelt szinten is felkészülhessenek. Az Irányelv rendelkezik arról is, hogy ha az iskola a történelem tantárgyat célnyelven tanítja, akkor a történelem tantárgyra vonatkozó tantárgyi kerettantervben foglalt, a magyarság történelmével kapcsolatos tantárgyi tartalmakat és az ahhoz kapcsolódó fejlesztési feladatokat a történelem tantárgyi kerettantervi tematikai egységekhez igazodva magyar nyelven köteles tanítani. Ez a rendelkezés 2013. szeptember 1-jétől hatályos.

A Vizsgaszabályzat szerint pedig a középiskolának a tizenegyedik-tizenkettedik évfolyamon a kötelező vizsgatárgyakból biztosítania kell, hogy a tanuló érettségi vizsgára fel tudjon készülni. A Vizsgaszabályzat nem 2017-től írja elő, hanem a kétszintű érettségi vizsgarendszer bevezetésétől (2005) kezdve, hogy a célnyelven tanult vizsgatárgyak közül legalább kettőből – annak valamennyi tételéből – célnyelven kell vizsgázni. Szükséges megemlíteni, hogy a történelem vizsgatárgy célnyelven folyó írásbeli és szóbeli érettségi vizsgáján a forrásszövegeket magyar nyelven is rendelkezésére kell bocsátani.

A két jogszabály együttes értelmezése alapján tehát megállapítható, hogy az iskolának az érettségire mindkét nyelven biztosítania kell a tanulók számára a felkészítést, a történelem érettségi vizsgát pedig célnyelven szükséges letenni.

Tájékoztatni szeretnénk azonban arról is, hogy jelenleg vizsgáljuk az Irányelv magyarság történelmével kapcsolatos tantárgyi tartalmak magyar nyelven történő oktatásának módosítási lehetőségeit.

4. Célnyelven tantárgyat oktató pedagógusok képesítési követelményei

Az előírások változtatása törvénymódosításhoz kötött, ennek lehetőségeit megvizsgáljuk.

5. Tankönyv

- A tankönyvjegyzéken nem szerepel „kis példányszámú tankönyvek listája”, minden, a tankönyvjegyzéken szereplő tankönyv törvényesen rendelhető, amennyiben az a Nat. szerinti kerettantervi tantárgyhoz, a szakképzési kerettantervi tantárgyhoz, a tanított modulhoz, témakörhöz fejlesztett.
- A tankönyvek ára valóban olcsóbb lehet, ha a tankönyvjegyzéken szerepel, mert ott az árkorlát szabályozza, ha nem szerepel a tankönyvjegyzéken, akkor a kiadó saját döntése alapján, korlátozások nélkül árazhatja be, ami jóval magasabb árat jelent.
- A tankönyvjegyzékre a tankönyvek kerettantervek alapján kerülnek fel. A tankönyv, ha nem állami kiadású, akkor a Miniszteri felhívásban megjelölt tartalmakhoz lehet tankönyvvé nyilvánítási eljárásra pályázni. Ebben az esetben a kiadó nyújtja be a pályázatát, a tankönyvvé nyilvánítási kérelmét (javasolt az Egyesületnek ezen kiadók megkeresése a pályázaton való indulásuk érdekében). Amennyiben nincs ilyen kiadó Magyarországon, akkor az iskola is megteheti ezt az alábbi jogszabály alapján:

A tankönyvvé, pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről szóló 17/2014. (III. 12.) EMMI rendelet 34. § (2) bekezdése értelmében: Ha nincs a tankönyvjegyzéken a két tanítási nyelvű oktatáshoz alkalmazható tankönyv, és az intézet által fejlesztett tankönyv előállítására sincs lehetőség, akkor a tankönyvellátást az oktatás nyelvének megfelelő, külföldről behozott tankönyvvel is biztosítani lehet az adott tanévben. Ebben az esetben a tankönyvvé nyilvánítási eljárásra vonatkozó rendelkezéseket azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a jegyzékre történő felvételt az iskola is kérheti, amennyiben kérelmében nyilatkozik arról, hogy az adott könyvet külföldön tankönyvként használják. A könyvet a hivatal egy, a célnyelv adott iskolatípusban történő tanításra megfelelő képzettséggel rendelkező szakértővel megvizsgálhatja abból a szempontból, hogy a 7. § (4) bekezdésben meghatározott követelményeknek megfelel-e. A szakértői díjazás mértéke a tankönyvvé nyilvánítási eljárásban fizetendő szakértői díjazás 10%-a. Az iskola kérelme esetén a tankönyvek után fizetendő igazgatási szolgáltatási díj mértéke a tankönyvvé nyilvánítási eljárásban fizetendő igazgatási szolgáltatási díj 10%-a.

Javasoljuk, hogy az Egyesület jelölje meg, és juttassa el hozzánk azon tartalmakat, kerettantervi tárgyakat, melyekhez indokoltnak látják a Miniszteri felhívás megjelentetését. Mindemellett úgy látjuk, hogy az iskola pedagógiai programjához illeszkedő célnyelvű adaptációt az iskola végezheti el, biztosítva ezzel a folyamatos aktualizálást is. Ezeknek a tananyagoknak meglátásunk szerint már nem papíralapú, hanem digitális változatban kellene elkészülnie, amelyben segítség lehet a Digitális Oktatási Stratégia keretében meghirdetésre kerülő fejlesztési források felhasználása.

6. Részképesség-mérés

A hatodik pontban jelzett általános iskolák két tanítási nyelvű osztályaiba történő felvételhez játékos részképesség mérésre javaslatot kérünk, hogy azt legyen lehetőségünk módszertanilag megvizsgálni, figyelemmel arra, hogy az esélyegyenlőség biztosítása prioritást élvez. Ebben az életkorban még nem prognosztizálható, hogy a gyermek hogyan fejlődik, mire képes, mert egyrészt szinte minden gyermek fejleszthető, másrészt a fejlődés nem egyenletes gyermekkorban, hanem ugrásszerű. Nem lehet egyértelműen megmondani, hogy egy gyermek mire képes, fejlődése nagyban függ a körülményektől, nemcsak a már meglévő képességeitől.

7. Célnyelvi mérés alóli mentesség

A hetedik pontban jelzett célnyelvi mérés alóli mentesítést azon diákok részére, akik A2 vagy B1 szintű akkreditált nyelvvizsgával rendelkeznek, nem támogatjuk. A tanulók részére a mérés a megszerzett nyelvvizsga birtokában nem megerőltető, sikeres és eredményes teljesítményük diáktársaik részére példaként szolgálnak.

8. Három helyett két célnyelven tanított tantárgy

Ez a módosítási javaslatuk a két tanítási nyelvű iskolák irányelveiben visszalépést jelentene. Az idegen nyelvi kompetenciák elsajátítása egyre fontosabb munkaerő piaci szempont. A Nemzeti alaptanterv jelenlegi felülvizsgálata a fejlesztési területek súlyozásában és pedagógiai módszertani gyakorlatában is jelentős változásokat tervez. Jelenleg az idegen nyelvi oktatás-nevelés hatékonyságának növelése érdekében, egy rövidtávú intézkedési csomag majd azt követően egy idegen nyelvi stratégia kidolgozása Helyettes Államtitkárságom feladata.

9. Szakértők és szaktanácsadók felmérése

Az Oktatási Hivatal részére a feladatot kiadtam, ennek elemzése a közeljövőben várható, amelyről tájékoztatni fogom Önöket.

Budapest, 2017. 02. 28.

Üdvözlettel:

Sips Imre
helyettes államtitkár